

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 25 maart 2024

Datum GS-besluit : 23 april 2024

Vragen nr. 40

Vragen van **mevrouw R. Alberts** en **mevrouw H.J. Bouhlef-Lascaris** (SP) over Tuindorp Oostzaan

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 25 maart 2024 door de leden van Provinciale Staten, **mevrouw R. Alberts** en **mevrouw H.J. Bouhlef-Lascaris** (SP), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

Reeds decennialang worden bewoners van Tuindorp Oostzaan zeer regelmatig met de stank van ICL Fertilizers geconfronteerd. Net als de bewoners van de nieuwe stadswijk NDSM. Voor deze mensen was het bericht dat deze kunstmestfabriek niet zal verhuizen enorm. Daarover de volgende vragen:

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

Vraag 1:

Wat is de reden dat de verhuizing van ICL Fertilizers is afgeblazen? In hoeverre is dit afblazen definitief? Kan de provincie bewerkstelligen dat de verhuizing en daarmee gepaard gaande verduurzaming toch kunnen doorgaan?

Antwoord 1:

De verplaatsingsplannen van ICL Fertilizers waren in een vergevorderd stadium, echter heeft het bedrijf in november 2023 laten weten dat de verhuizing vanwege economische redenen niet door kan gaan. ICL heeft aangegeven dat de geraamde bouwkosten bijna zijn verdubbeld sinds de aanvang van het project. Dergelijke stijgingen waren in de Business Case van ICL niet op te vangen en ook niet door publieke partijen. Ter informatie wordt nog verwezen naar de Raadsinformatiebrief van 1 februari 2024 en bijbehorende bijlage (brief van ICL van 16 november 2023). Hierin zijn de redenen benoemd.

Vraag 2:

Wat is de stand van zaken rond de vergunningverlening? Volgens onze informatie lag de vernieuwing van de vergunning door de Omgevingsdienst sinds 2020 (toen het verhuisplan bekend werd) stil en deed ICL eind 2023 zelf een revisievergunningaanvraag. Is er onduidelijkheid? Zijn er andere maatstaven? Anders gezegd: wat gebeurt hier? Wat staat er in de Revisievergunningaanvraag van ICL? Klopt het dat er nu twee vergunningtrajecten naast elkaar lopen en zo ja, waarom is dat?

Antwoord 2:

Vanwege de verouderde of niet goed te handhaven vergunning heeft de OD NZKG in 2020 het proces tot het ambtshalve wijzigen van de vergunning opgestart. Het doel is om alle relevante milieuaspecten (waaronder geur) te bezien. Naar aanleiding van de voorgenomen bedrijfsverplaatsing is de ambtshalve wijziging getemporiseerd. In 2023 heeft ICL de OD NZKG laten weten dat het proces voor de bedrijfsverplaatsing om financiële redenen wordt stilgelegd. De OD NZKG heeft vervolgens het proces om de vergunning van de Fosfaatweg ambtshalve te wijzigen opnieuw opgepakt. In 2023 heeft ICL de OD NZKG laten weten een aanvraag voor een revisievergunning¹ te willen voorbereiden. De OD NZKG heeft aan ICL aangegeven hierover met ICL in overleg te willen gaan. Om druk op de voortgang te houden, blijft de OD NZKG daarnaast tijd investeren in het proces tot het ambtshalve wijzigen van de vergunning (twee sporen). Onder de voorwaarde dat eind september 2023 een kwalitatief goede conceptaanvraag wordt ingediend ("sprake moet zijn van een conceptaanvraag als zijnde een definitieve aanvraag"), zal het proces tot het ambtshalve wijzigen van de vergunning in de koelkast worden geplaatst.

Eind september 2023 heeft ICL een concept revisie vergunningaanvraag bij de OD NZKG ingediend. De conceptaanvraag voldeed helaas niet aan de afgesproken verwachting. In november 2023 heeft het management van de OD NZKG een overleg gevoerd met het management van ICL, waarbij de OD NZKG kenbaar heeft gemaakt geen vertrouwen te hebben in het revisieproces en door te gaan met het proces tot het ambtshalve wijzigen van de vergunning.

Eind 2023 heeft ICL zonder verder vooroverleg een revisievergunningaanvraag ingediend. Deze aanvraag wordt momenteel door de OD NZKG beoordeeld op ontvankelijkheid. Verder is de OD NZKG ook bezig met het proces tot het ambtshalve wijzigen van de vergunning. Het streven is om voor de zomer 2024 een concept ontwerpbeschikking gereed te hebben, waarbij alle relevante milieuaspecten zijn bezien.

Vraag 3:

Wat is de precieze rol van de Omgevingsdienst in deze? Hoe werkt de klachtenprocedure?

¹ Revisievergunning onder de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (per 1 januari 2024 geldt de Omgevingswet): het veranderen van een vergunningsplichtig bedrijf, die alle eerder verleende omgevingsvergunningen van het bedrijf voor het onderwerp milieu vervangt. Daarbij gaat een revisievergunning over alle milieuaspecten van het hele bedrijf

Antwoord 3:

De rol van de OD NZKG bestaat in dit geval uit vergunningverlening (ambtshalve of op aanvraag), toezicht en zo nodig handhaven. Zie inhoudelijk over ICL ook antwoord op vraag 2. Onder toezicht wordt verstaan het uitvoeren van inspecties waarbij de OD NZKG controleert of voorschriften, uit de vergunning en landelijk geldende regels, worden nageleefd. Onderdeel van toezicht is het behandelen van meldingen van overlast. Meldingen van overlast worden afgehandeld door een speciaal daarvoor opgericht team (Toezicht & Handhaving Informatie en meldingen).

Meldingen worden geregistreerd, indien mogelijk wordt overlast direct onderzocht en indien sprake is van een overtreding, wordt handhavend opgetreden. Met melders van overlast wordt zoveel mogelijk contact opgenomen en geïnformeerd over de afhandeling van een melding. Waar de OD NZKG de veroorzaker van overlast daadwerkelijk kan identificeren wordt deze ook geïnformeerd over de melding(en) van overlast. In het geval van ICL wordt deze periodiek geïnformeerd over het aantal meldingen van overlast, datum en tijdstip van overlast. Persoon- en adresgegevens worden niet gedeeld met een bedrijf. Verder is ten aanzien van ICL een Factsheet gemaakt waarin onder andere een werkwijze is opgenomen hoe de klachtwacht van de OD NZKG moet handelen bij meldingen van overlast over (vermoedelijk) ICL.

Vraag 4:

Is er een protocol volgens welke gehandeld wordt bij overtredingen? Zo ja, hoe luidt dit protocol? Zo nee, waarom is het er niet?

Antwoord 4:

In geval van overtredingen wordt gehandeld conform de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO). De LHSO is er om te zorgen dat handhavende instanties in Nederland de handhaving zo uniform mogelijk aanpakken en kent verschillende interventiemogelijkheden. Daarbij kan gedacht worden aan een waarschuwingsbrief, een bestuurlijk gesprek, een last onder dwangsom, het toepassen van bestuursdwang tot het intrekken van een vergunning. Daarnaast kan op basis van de LHSO ook strafrechtelijk worden opgetreden.

Vraag 5:

Voorafgaand aan de vergunningverlening was een inspraaktraject beloofd. Waarom is dat opgeschort? Wanneer dit alsnog weer wordt opgestart, wanneer zal dat dan zijn?

Antwoord 5:

Er volgt zonder meer een inspraaktraject: Zowel bij het ambtshalve wijzigen van de vergunning als de revisievergunningprocedure is namelijk sprake van de uitgebreide voorbereidingsprocedure en een formele stap in deze procedure is de 6 weken terinzagelegging en het verzoek om zienswijzen. Zoals uit het antwoord bij vraag 2 blijkt, is het streven om voor de zomer 2024 een concept ontwerpbeschikking gereed te hebben.

Vraag 6:

Tot nu toe is de stank en luchtverontreiniging steeds berekend. Waarom wordt er niet in de woonwijken gemeten .

Antwoord 6:

De emissies uit de schoorsteen van ICL en uit het luchtmeetnet in de wijken zijn gemeten. Het meetstation Zaandstad–Hemkade bijvoorbeeld, is een luchtmeetstation waar de invloed van Amsterdam Westpoort het duidelijkst is. De berekeningen van de immissies zijn gebaseerd op de resultaten van de emissie metingen. De bronduiding van de immissies blijft echter lastig; deze zijn lang niet altijd aan één bedrijf toe te schrijven.

Vraag 7:

Wie levert tot nu toe de gegevens aan om die stank en luchtverontreiniging te berekenen?

Antwoord 7:

Via onafhankelijk geaccrediteerde meetinstanties leveren de OD NZKG en de bedrijven de gegevens met betrekking tot de geuremissies en emissie van luchtverontreinigende stoffen van bedrijven. De OD NZKG kan, in het kader van hun toezichhoudende functie, emissiemetingen laten uitvoeren bij bedrijven. Daarnaast kunnen bedrijven vanuit de vergunning of algemene regels verplicht zijn om hun emissies door emissiemetingen te monitoren. De OD NZKG ziet dan toe op het juist uitvoeren van de emissiemetingen en controleert de rapportages. De emissiemetingen moeten door onafhankelijk geaccrediteerde meetinstanties uitgevoerd worden volgens wettelijk vastgelegde standaarden en normen. De emissie gegevens worden, zoals eerder opgemerkt, gebruikt voor het berekenen van immissies.

Vraag 8:

Deelt u de mening van de SP dat meting in de woonwijken van een breed spectrum aan stoffen veel betrouwbaarder om vast te stellen welke risico's en overlast de omwonenden treffen? Graag een toelichting.

Antwoord 8:

Die mening wordt niet persé gedeeld. Dat is ondermeer afhankelijk van het doel van de meting (meting per bedrijf of meten algemene luchtkwaliteit). Bovendien wordt vaak op afzonderlijk stofniveau voldaan aan wettelijke normen wat nog niet betekent dat er sprake is van een gezonde leefomgeving. Zie ook het antwoord op vraag 6.

Vraag 9:

Zijn de maatstaven volgens welke nu gehandeld wordt toereikend?

Antwoord 9:

Wij gaan ervan uit dat u bij deze vraag doelt op het instrumentarium dat wij tot onze beschikking hebben. In dat geval is het antwoord op uw vraag ja.

Vraag 10:

Zijn de effecten op de volksgezondheid bekend? Heeft de GGD hierin een rol? Heeft het RIVM hierover een of meerdere rapporten opgesteld?

Antwoord 10:

Algemene luchtkwaliteit: De effecten van luchtkwaliteit op de gezondheid is bekend. Zie vraag 6. De GGD Amsterdam monitort de luchtkwaliteit en beheert het Amsterdamse luchtmeetnet en brengt jaarlijks verslag uit over de kwaliteit van de buitenlucht.

Luchtkwaliteit ICL: In 2021 zijn uitkomsten van verspreidingsberekeningen van de belangrijkste stoffen die vrijkomen bij ICL (zie het lijstje hieronder) voorgelegd aan de GGD. Zij merkt naar aanleiding van de verspreidingsberekeningen op:

- voor waterstofchloride en waterstoffluoride is geen sprake van een overschrijding van toxicologische waarden;
- voor stikstofoxiden wordt voldaan aan de EU-grenswaarde en het verwaarloosbaar risiconiveau;
- voor fijnstof wordt voldaan aan de EU-grenswaarde.

Vraag 11:

Doordat de verhuizing van ICL nu is afgeblazen staat de nieuwbouw van woningen ook “on hold”. De SP gaat ervan uit dat ook het provinciebestuur dit sterk betreurt, mede gezien het actieplan wonen wat op verschillende bestuursstafels regelmatig aan de orde is. Welke rol wil het provinciebestuur op zich nemen om niet alleen de nieuwbouw weer vlot te trekken, maar ook om de reeds in het gebied wonende mensen een gezonde lucht zonder stank van ICL Fertilizers te bezorgen?

Antwoord 11:

Het provinciebestuur blijft zich inspannen om woningbouw mogelijk te maken daar waar hinder-, geur- of andere milieucircels deze niet in de weg zit. Daarnaast spant het zich in om bij vergunningen indien mogelijk scherpere normen af te spreken om de hinder zoveel mogelijk te verminderen. Dat is ook aan de orde bij ICL. Tegelijkertijd is er ruimte nodig voor industrie en bedrijvigheid. Juist in het belang van een gezonde leefomgeving zal dat op sommige plekken in relatie tot woningbouw kunnen leiden tot scherpe keuzes over wat wel en wat niet kan.